

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

Zakres treści A. Rojewskiej 1999.
Przygot. do digitalizacji B. Rojół 2014.

Adres
Zobkonicie Stęskie
miej. obok osiedla

LWP

por.

brak zdję. i od.

CIERWONOGRODZKA
Janina

1943-1944

1859/4SK

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI 1859 | WSK. Czerwonogrodzka

Jamina

1./1. Relacja ✓

1/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

1/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące delatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2. Materiały dotyczące ogólnie okresu przed 1939 r. —

III/3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5. Inne

IV. Korespondencja —

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne : ✓ 3 i

VI. Fotografie —

I/1. Relacja

- Ankieta opracowana przez Joannę Królikowską
wypełniona przez relatorke Jolantę Czernomogrodę
d. 21. XI. 1967r. Original A-4, k. 3, s. 6.

157
21/5

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Warszawa, dnia 21 XI 1967r.

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznaną, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

- Po demobilizacji osiedliłaś się: / odpowiednio podkreśl /
 w mieście stołecznym,
 w mieście wojewódzkim,
 w mieście powiatowym,
 w małym miasteczku,
 na wsi,
 w osiedlu.

Dlaczego: Przez okres wojny nie mając nikogo bliskiego odnalazłam rodziną daleką, która wróciła ze Związku Radzieckiego i sciągnęła mnie na wies 50 km. od miasta.

- Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:

po osiedleniu się kom. M.O. Kuduk Aleksy i por. U.B. utrudniał mi życie i innym wywoził meble i wventarz żywy i martwy z wioski kto się sprzeciwiał zamykali teraz i mego męża który stawiał czoło, zmuszeni byliśmy wyjechać bez niczego osiedliłam się na Dolnym Śl. w listopadzie wynajęłam pokój w starym domu w tym czasie szukałam innego mieszkania jako suplkatorka wyrzucono mnie na ulicę a na walizki posadzone 2 let. dziecko tak postąpiła Miejska Rada a w zamian dane mi mieszkanie bez okien po wyjeżdżających żydach do Palestyny, buntowała się życiem widząc nie na miejscach swoich ludzi. Rozpoczęłam ciężką pracę społeczną w Zakładzie pracy i Miesieje. Po 5-ciu latach zostałam przeniesiona na Przew. LK. do Pow. przez 3 miesiące dojeżdżałam 17. km. zimą mając 2-je malenkich dzieci brak mieszkania po interwencji kom. pow. otrzymałam mieszkanie lecz zawołał mnie spotkał zostałam wyzywana swinią, że na hana się sprowadzam musiałam wezwac M.O. na co zostałam przeproszona ale krzywdą pozostaje. postąpili oficerowie jad. woj. i ich żony Na karzdym kroku spotykał mnie zawołał nie tak jak po wojnie nam mówiono dostaniecie pomoc, mieszkania, pracę, pomoc rodzinie, pytan gdzie to jest czy ktos wspomni czy ktos zapyta jak żyjesz jakie masz mieszkanie, pozostaje tylko wspomnienie..

3. Start ten wydatnie ułatwiła Ci : rodzina,
 przyjaciele,
 ~~państwo~~
 społeczeństwo,
 instytucje społeczne,
radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu:
 tak,
 - nie.

Jeżeli tak , to dlaczego uważałaś to za konieczne:

5. Rozpoczęłaś naukę - doksztalcanie się:
- już w roku 1945,
- kilka lat później, /kiedy/
- kilkanaście lat później,
- wcale nie uczyłaś się,

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:
- ukończyłaś szkołę podstawową,
- " " " zawodową,
- " " " średnią ogólnokształcącą,
- " " " " zawodową,
- wyższą.

7. Co zdecydowało o takim wyborze: Pracowac z powodu ciężkich warunkow nie zdecydowałam się uczyć .

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś: 7 kl. szkoły podstawowej 2 kl. gimnazjum 1 rok szkoły finansowej.

8. Podaj zawód , w jakim pracujesz: Referant pasz i Mat. Budowlanych

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ : 1. 500 zł.

b/ Jakie posiadasz mieszkanie: średnie potrzebne remontu kapitalnego

c/ Czy posiadasz: Telefon,
 radio,
 ~~telewizor~~,
 adapter,
 pralkę,
 lodówkę,
 odkurzacz,
 inne;

9. Czy lubisz swoją pracę: tak,
nie.

Dlaczego tak jest? mam do czynienia z rolnikami z ludźmi ciężkiej pracy i z tymi co mię rozumieją co mię lubię, z którymi mam wspólny język a ja rozumie ich cierpienia.-

10. Czy fakt, że byłeś żołnierzem:

- ułatwia Ci - załatwianie spraw osobistych w urzędach,
- otrzymanie pracy,
- dostanie się do szkoły,
- otrzymania mieszkania,
- awans w pracy,
- nie miał żadnego wpływu,
- utrudniał,
- nie przyznawałaś się do tego.

Podaj ciekawsze przykłady ilustrujące powyższą odpowiedź:

Jestem por. 1-szej Armii T. Kosciuszki w szeregi wstąpiłam 1943 r. w Sielcach Białonuty Zostałam zdemobilizowana 1. X. 1946 r. Nikt nie wspomina nawet w dniu Wojska Polskiego o mojej karteczki o wspomnieniu kompaniantek byłej wojny mam na utrzymaniu 2 córki i męża liczący 57 lat po kontuzji w wojnę nie zawsze może pracować bo dla niego pracy niema 7 miesięcy po Komitetach, Zatrudnieniach aż wreszcie jako palacz za 900 zł. taka pomoc a dlaczego z ogłoszeń w gazetach poszukują pracowników w kilku zakładach we Wrocławiu, Swidnicy i innych odpowied "Zamiejscowych nie przejmujemy" ZBOWID pomaga tym tym co mają pensję po 3000 t. a pracę dlatych co się nudzą w domu a ja jako żołnierz ranna na froncie i mąż mogę wyżyć za 1.500 zł. dać utrzymanie ubrać, opłacić mieszkanie, gaz, światło ogrzać i pomódz dzieciom w nauce jakie są wymagania. A czy warto zwrócić się do Kogos, Do Przew. Pow. Rady .pod drzwiami pół dnia .do Miej. Przew. lub sekretarza na gorący obiad poszli lub w terenie a przepustka dla nie parę minut. w Zakładzie pracy niema funduszy, jak ktos umrze lub zachoruje długo. Jednostka pomaga rodzinom wojskowym a my ich nie obchodzimy. tak jest w Zabkowicach Sl. jest nas tylko dwie które przeszli ten szlak bojowy .

11. Czy służba wojskowa wyrobiła w Tobie:

- poczucie własnej godności:	Tak,	nie.
- odwagę:	tak,	nie.
- wytrwałość w dążeniu do celu:	tak,	nie.

Czy możesz poprzeć to jakimiś przykładami:

Nie umiemy się urlop spędzam dorabiam sobie na utrzymanie u rolników przy wiosennych pracach, żniwach, wykopkach za 22 lat pracy niewiem jak wygląda urlop, wczasy, wycieczki, wyjazdy, synatoria mimo złego stanu zdrowia-reumatyz staw, wzrok -nie mogę myśleć że mi coś dolega z powodu warunków .

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć: - osobistych tak , nie.
- zawodowych tak , nie.
- społecznych tak , nie.
- naukowych tak , nie .
- małżeńskich tak , nie.
- towarzyskich tak , nie.

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami :
---Tak--- nie.

Dlaczego:

Mam dwie przyjaciółki które przeszły zenną front i całą wojnę Gienia Niewczas /Mączka/ Wanda , Jadwiga Pepewska /Rzepecka/która odznaczona za Lenino krzyżem Viltuti V.j kl. z I-j Dywizji I-j komp. flizyjerek od pierwszych dni złączyła nas przyjazn a teraz łączą nas wspomnienia .

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:

15. Napisz , kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:

1938 r wyszłam za mąż -małżeństwo zgodne- dwie córki Krystyna 20 lat Terenia 16 lat

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci:

Krystyna -trzeci rok Wydział architektura Txxe we Wrocławiu Terenia 10 klasa ogólniak.

- Jak kierowałaś ich losami:

- Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei:

Nie wiedziały reskoszy żyły w biedzie nie uczyłam ich kłamstwa dając im wskazówki swego życia ,uczyłam pracować od młodości , są wzorowymi uczniami.

17. Czy Twoja rodzina szczyli się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak,
- jest obojętna,
- nie.

Zilustruj to przykładami:

Cenię mię za to tak jak kiedyś na froncie stawiałam czoło przed wrogiem tak dziś stawiam czoło przed biedą - przed walką za nich arzeby nie zeszyły na złą drogę - doceniają mię za wyrozumienie i zgodę.

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią: z przyjemnością

Dlaczego tak jest:

miałam tam radość życia zrozumienie, zgodę wspólną miłość, niefałszywy uśmiech i piękne słoneczne dni w swoim wspólnym otoczeniu,-

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość?

nie przyznaję się do tego dezażaru rozczarowania i ubliżenia.

Podaj przykłady:

Ludzie którzy nie przeszli walk bojowych nigdy nie uwierzą dyskusja nie daje rezultatów .

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe ?

Podaj przykłady:

tak nauczyłam się żyć - walczyć być szczerym sprawiedliwym - stać w obronie komu dzieje się krzywda - tępiąc zło.

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady:

w dużych rozmowach nie cenią walk kobiet - a medale dostawali na piękne oczy.

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby, Twoim zdaniem, zdolna pójść w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba?

tak

20. Podaj:

a/ Ile miałś lat w chwili mobilizacji:

18 -cie

b/ Jakie miałś wykształcenie?

7 klas szkoły podstawowej dwie klasy gimnazjum

c/ Gdzie mieszkałś przed wojną:

- miasto stołeczne,
- miasto wojewódzkie,
- miasto powiatowe,
- miasteczko,
- wieś,
- osiedle.

d/Gdzie mieszkałś przed mobilizacją?

Uzbekiata n- koszkupir pow. urgięcz

e/ Gdzie pracowałś?

w szpitalu jako pielęgniarka

f/ W jakim stopniu wojskowym opuściłś wojsko?
porucznik

g/ Jakie otrzymałś odznaczenia i kiedy?

9 medali 3. krzyżże odznakę Grunwaldu. dyplomy i odznaczenia

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać:

Obecnie opisuję życie w walkach. Równocześnie serdecznie dziękuję za ankietę. że podane w niej pytania mogły mi dać ulgę życiową przed którą mogłam wyznaczyć swój ból kryty tyle lat podzielić się z radością i przykrościami.

Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

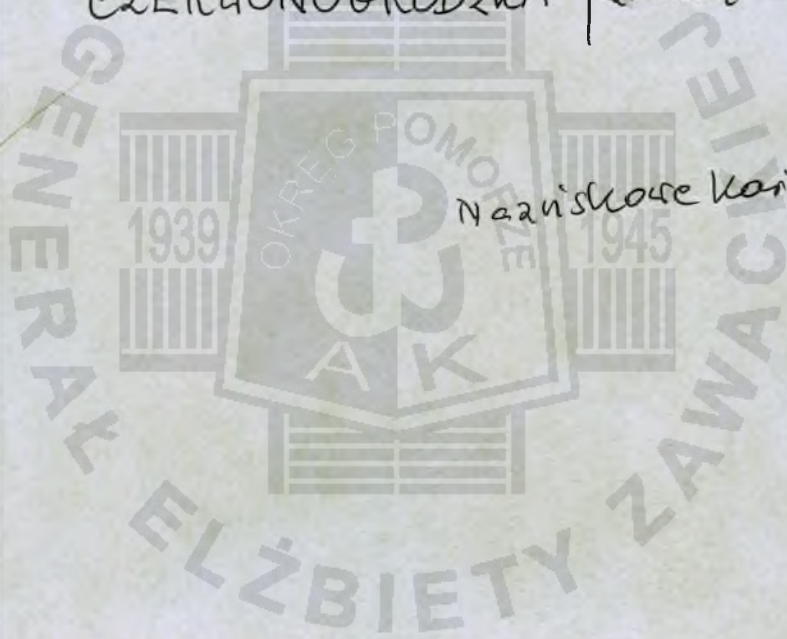
i

T. 1859/4SK

LWP

CZERWONOGRODZKA gmina

Naziskore kanty iuf. 3

i

9.1859/usk

ZSRR-LWP

CZERWONOGRODZKA Janina

Zródło informacji:

Ankieta anonimowa z 1967r

adres: 57-200 Zabkowice Śląskie
ul. Staszica 9
woj. dolnośląskie

I.król./98

21/5

ai

T. 1859/104

ZSSR - LWP

CZERWONOGRODZKA Janina

adres - 57-200 Zgłobice Śląskie
ul. Staszica 9
wej Matłobycho

21/5

Staszica/99

1. Armia WP

Czerwonogrodzka Janina

- wstąpiła do wojska polskiego organizowanego przez gen.. Berlinga..

Źr. Maria Wójcik, Kobiety – żołnierze 1. i 2. Armii WP – biografie i wspomnienia, s. 120, 124

K.Wojt. 2011

CIERKONÓGRÓDZKA Janina

STRZEGOMSKIE ZAKŁADY
WYROBÓW PAPIEROWYCH
"UNIPAP" Spółka z o.o.
59-220 Legnica, Jaworzyńska 17/19

TECZKA DO AKT

SWW 1824-331

ZN-96/1

